

Bronnenboekje

Voorronde Nationale Aardrijkskunde Olympiade 2011

Inhoud	pagina
Bronnen bij A Rusland en de demografische crisis	2
Bronnen bij B De Romeinse Limes aan de Oude Rijn	5
Bronnen bij C De rol van China in Afrika	6
Bronnen bij D De transformatie van het Ruhrgebied	8
Bronnen bij E Cambodja, een nieuwe Aziatische tijger op de loer?	10

Bronnen bij A – Rusland en de demografische crisis

Bron 1 Demografische ontwikkelingen in Rusland

In 1991 telde Rusland nog 148,7 miljoen inwoners. Sindsdien kampt Rusland met een bevolkingsafname van 750.000 tot 1.000.000 mensen per jaar. Ook de samenstelling van de bevolking verandert snel.

Terwijl Moskou en Sint Petersburg en hun omgeving snel groeien, raken grote delen van Rusland ontvolkt. De afgelopen tien jaar zijn zo'n 11.000 dorpen en 290 steden 'verdwenen'. In deze periode is ongeveer een derde van de bevolking uit het Verre Oosten van Rusland verdwenen en 40% van de bevolking uit Noord-Rusland.

Vrij naar: http://www.clingendael.nl/publications/2007/20070400_cscp_col_homan.pdf

Bron 2 Dag van de Familie

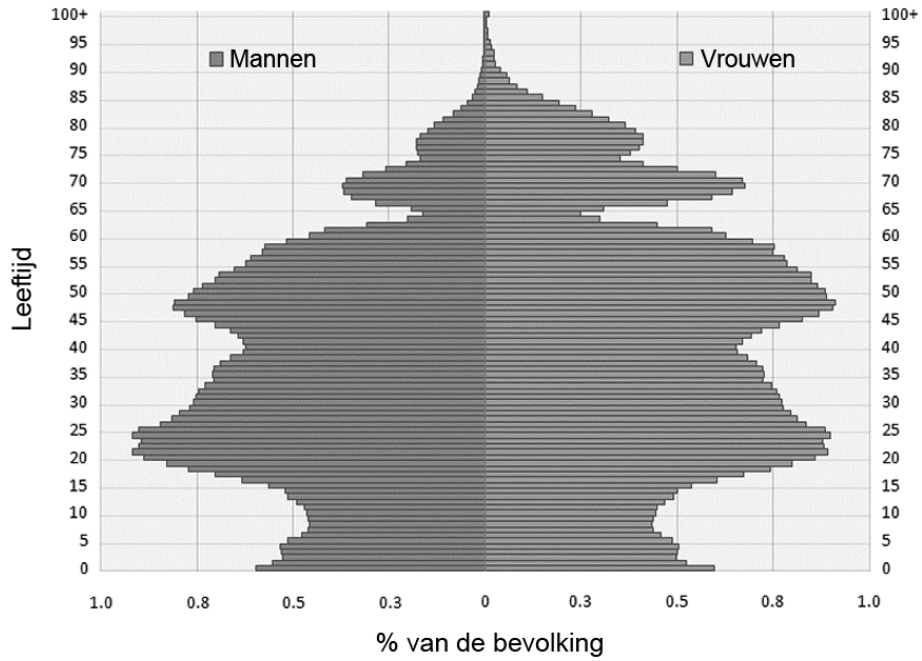
In de provincie Ulyanovsk is 12 september uitgeroepen tot Dag van de Familie, door de Russen ook wel 'Dag van de Bevruchting' genoemd. Sinds 2005 krijgen koppels die dag vrijaf om de liefde te bedrijven, een maatregel van de gouverneur om de bevolkingscrisis aan te pakken. Wie precies negen maanden later –op de Russische nationale feestdag– 'bevult van een patriot', kan geld, auto's, videocamera's, tv's, koelkasten en andere prijzen winnen.

In 2006 werden in Rusland 1,4 miljoen baby's geboren, terwijl in diezelfde periode 2,1 miljoen Russen zijn gestorven. Met andere woorden: voor elke twee Russen die geboren werden, stierven er drie in de plaats. Doodsoorzaak nummer één zijn hart- en vaatziekten, gevolgd door kanker en externe doodsoorzaken zoals moorden en zelfmoorden.

De gemiddelde levensverwachting in Rusland is 65 jaar. Vrouwen worden gemiddeld 72 jaar oud, mannen amper 59 jaar –dat is zeventien jaar minder dan in Nederland. Duizelingwekkende cijfers. 'Rusland is een van de weinige landen in de wereld waar de levensverwachting achteruit blijft gaan', schrijft de Wereldbank in het rapport ***Dying too young***.

Vrij naar: http://www.mo.be/index.php?id=62&tx_uwnews_pi2%5Bart_id%5D=20453

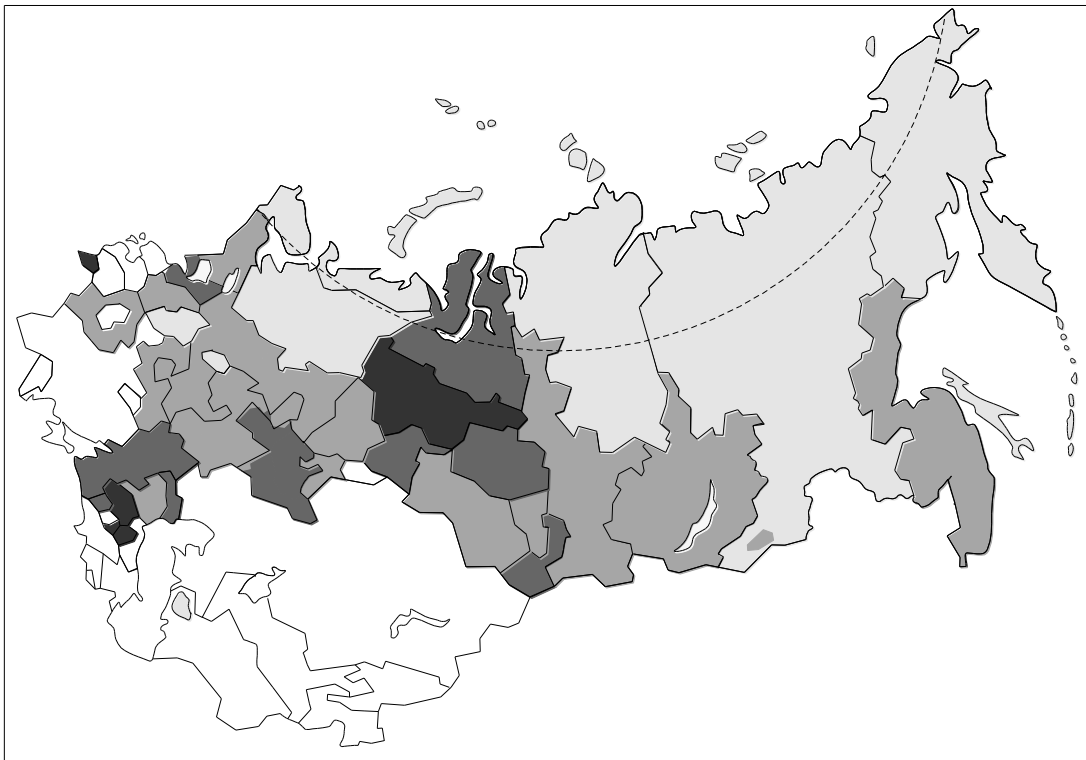
Bron 3 Bevolkingsdiagram van Rusland in 2009

Bron:

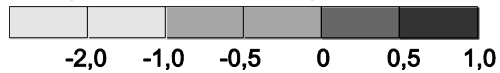
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/archive/7/79/20090930214200!Population_Pyramid_of_Russia_2009.PNG

Bron 4 Bevolkingsontwikkeling in Rusland tussen 1989 en 2002

Legenda:

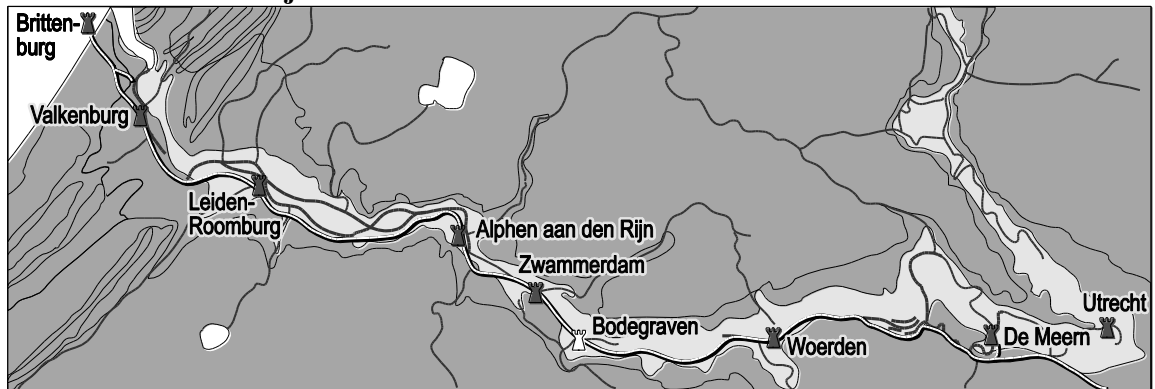
Gemiddelde jaarlijkse bevolkingsgroei
in de periode 1989-2002, in procenten

Bron: de Grote Bosatlas 53e druk, kaart 133D

Bron bij B – De Romeinse Limes aan de Oude Rijn

Bron 1 Het landschap rond de Limes tussen Utrecht en Katwijk aan Zee tijdens de Romeinse tijd

Legenda:

oeverwal	veen	castellum	Romeinse weg	Rijnloop, aangetoond
komgebied	lage duinen	castellum onzeker	open water	overige waterlopen

Vrij naar *De Bosatlas van Ondergronds Nederland*, kaart 32C

Bronnen bij C – De rol van China in Afrika

Bron 1 Afrika: al vijfhonderd jaar grondstoffenleverancier

De rol van Afrika in de wereldeconomie is nog steeds vooral grondstoffenleverancier. Grote delen van strategisch belangrijke voorraden bevinden zich in Afrika. Ertsen, energiebronnen, hout en landbouwproducten vormen bijna tweederde van de Afrikaanse export. De enorme natuurlijk rijkdom zou een bron van welvaart kunnen zijn, de harde realiteit is echter anders. Dat weerspiegelt zich het beste in het aandeel van Afrika in de wereldhandel. Dat aandeel bedraagt anno 2010 niet meer dan 2.5%. Als je Zuid-Afrika buiten beschouwing laat, ligt dit percentage voor de Sub-Sahara onder de 1%. De sterke afhankelijkheid van de grondstoffen is tegelijkertijd oorzaak en gevolg van de onderontwikkeling.

Vrij naar : Praxis Geographie, Globalisierung, 2010

Bron 2 “Van die Chinezen hebben we het laatste nog niet gezien”

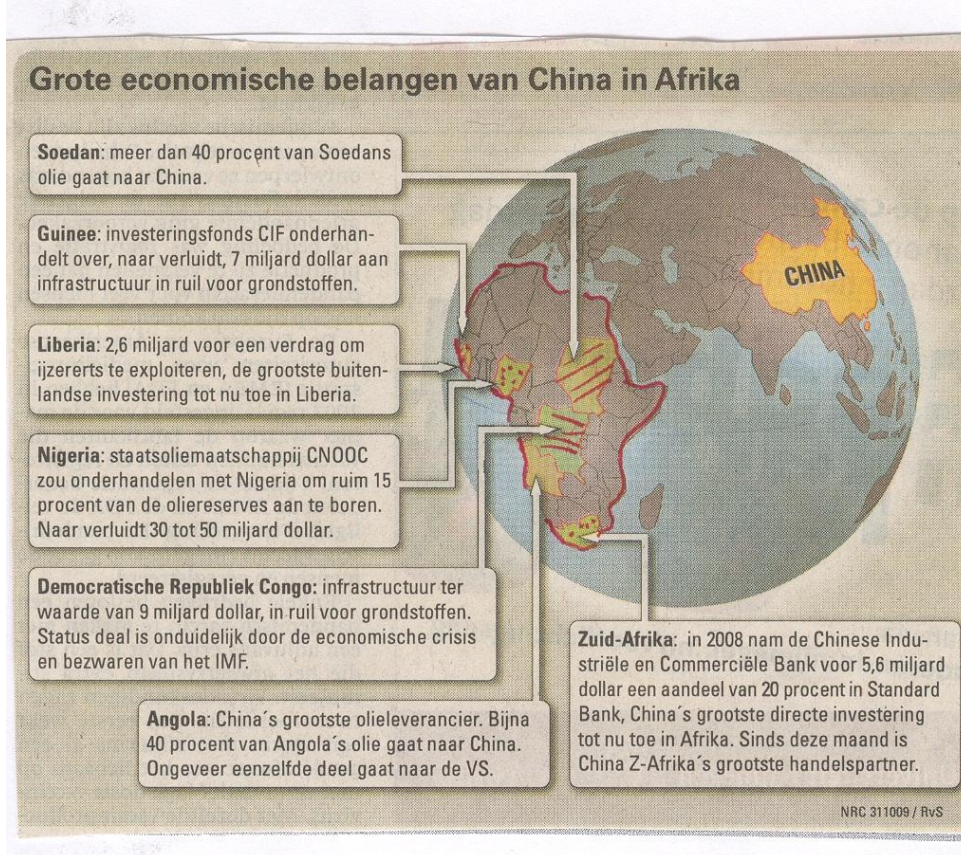
Douala, Kameroen

... Een stukje verderop in de straat heeft zich een grote groep mensen verzameld voor het tentje waar ik elke ochtend mijn beignets koop, die lekkere vette hap van gebakken meelballetjes. Als ik dichterbij kom zie ik waarom de mensen zo opgewonden zijn.

Achter de balie van het straattentje staat een man, en nog wel een Chinees. En nog verbazender is dat de beignets geen 10 francs kosten maar de helft, vijf. De vrouwen die normaal op straat deze lekkernij verkopen zijn woedend en blokkeren de tent van de Chinese beignetbakker. Mannen schelden en zwaaien hun vuist in de lucht en scanderen: “We pikken het niet meer.”

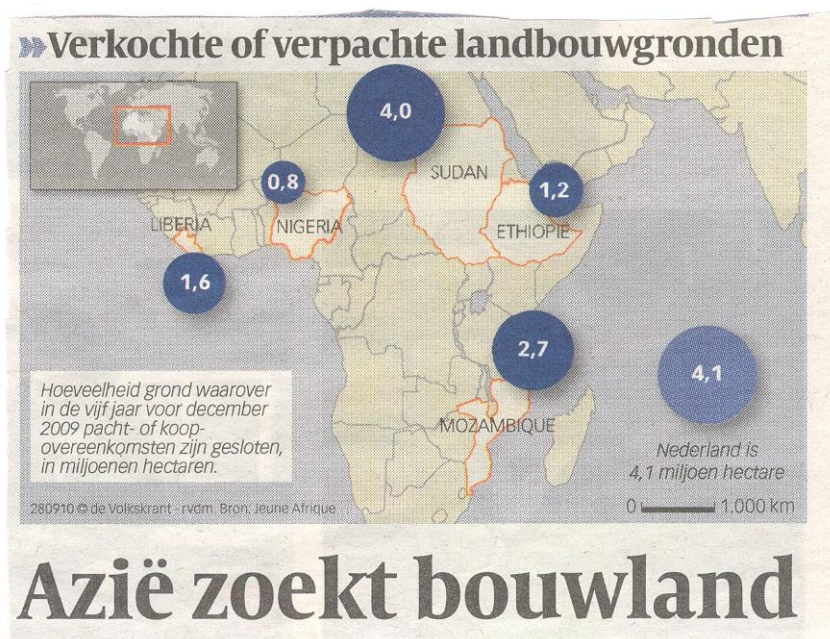
Bron: December 2010. Prins Kukma Ndumbee, journalist in Douala (Kameroen)

Bron 3 Economische belangen van China in Afrika

Bron: NRC, 3 november 2009

Bron 4 Uitverkoop van landbouwgrond in Afrika

Bron: NRC, 3 november 2009

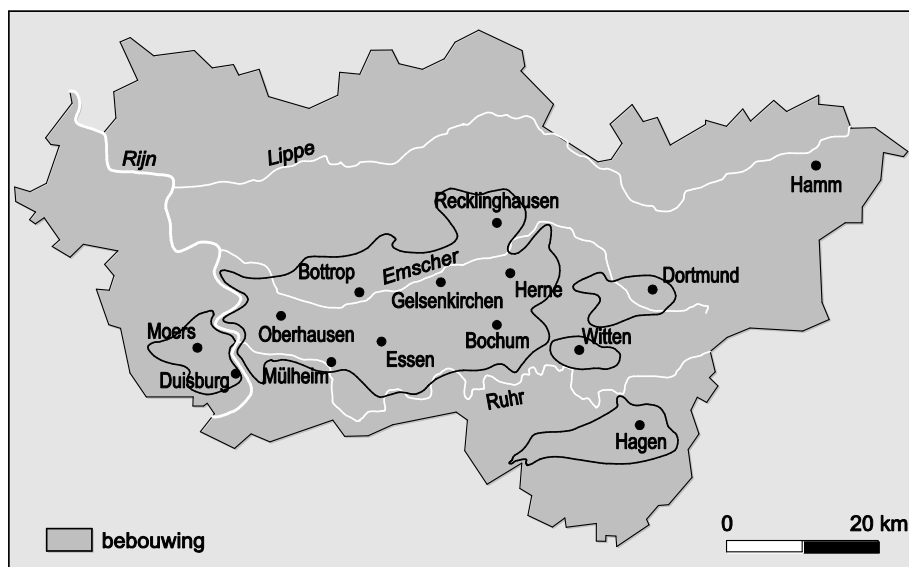
Bronnen bij D – De transformatie van het Ruhrgebied

Bron 1 Mijnen en hoogovens vervangen door ‘industriekultur’

Het Ruhrgebied heeft bij velen in Nederland een negatief imago. Toch heeft de regio de laatste decennia een spectaculaire transformatie doorgemaakt. Veel industrie en mijnbouw is verdwenen, maar talrijke fabrieken, mijnen en hoogovens zijn bewaard gebleven als industrieel erfgoed. Vervuiling van water en lucht is drastisch teruggedrongen. Het Ruhrgebied is nu één van de groenste gebieden van Duitsland. Het economisch belang van dit stedelijk gebied met ongeveer 5,3 miljoen inwoners is nog steeds groot. Achttien van de honderd grootste Duitse bedrijven hebben in het Ruhrgebied hun hoofdkantoor. Kolen en staal zijn als economische pijlers vervangen door ‘industriekultur’, dienstverlening en toerisme. Ondanks deze ontwikkelingen is de werkloosheid in het Ruhrgebied nog steeds hoger dan het Duitse gemiddelde.

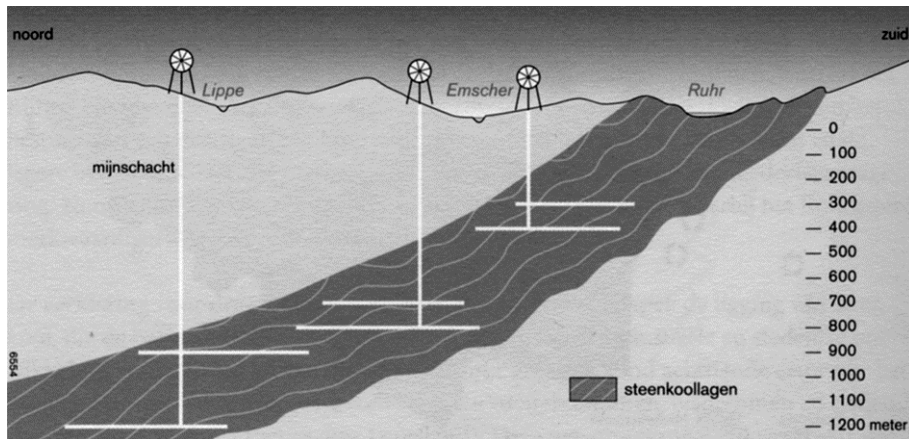
Vrij naar: *Het Ruhrgebied, verrassend veelzijdig*, Leo Paul, Erik van Ooyen & Rick Schukking Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap (KNAG), 2006

Bron 2 Het Ruhrgebied

Bron: *Het Ruhrgebied, verrassend veelzijdig*, Leo Paul, Erik van Ooyen & Rick Schukking Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap (KNAG), 2006

Bron 3 Noord-Zuiddoorsnede door het Ruhrgebied met de ligging van steenkoollagen

Bron: *Het Ruhrgebied, verrassend veelzijdig*, Leo Paul, Erik van Ooyen & Rick Schukking Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap (KNAG), 2006

Bron bij E – Cambodja, een nieuwe Aziatische tijger op de loer?

Bron 1 Olie- en gasvelden in Cambodja

In de territoriale wateren van Cambodja zijn omvangrijke gas- en olieafzettingen gevonden. Deze zullen binnen enkele jaren geld opleveren. Dit biedt kansen voor het straatarme Cambodja. Volgens geologen bevindt zich een nog veel grotere hoeveelheid olie in een gebied dat wordt betwist met Thailand in het noorden van de Golf van Thailand.

Vrij naar: *Geografie*, januari 2008